

Izhaja
vsak mesec enkrat.

—

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Sodni
ulici št. 4.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.

Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Ivan Frelih.

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 12.

Ljubljana, 22. decembra 1924.

Leto IV.

Vsem hišnim posestnikom iz cele Slovenije.

Z razpustom Narodne skupščine je bilo vsakomur jasno, da v državi ni oblasti, ki bi zamogla podaljšati sedanji stanovanjski zakon ali pa izdati kako novo uredbo o zaščiti najemnikov. O tem natančno govori naša Ustava, po kateri se moramo ravnati vsi državljani, torej tudi gospodje ministri. Kar pa je bilo razumljivo za vse druge državljane, zlasti pravnike, to naj ne bi veljalo za nekatere gospe ministre, zlasti ne za g. ministra za socialno politiko, ki je bil visok državni pravnik in je po lastni izjavi na zahtevo raznih oblastev v ministrskem svetu predlagal neko zasilno naredbo, s katero se po ovinkih podaljšuje sedanji stanovanjski zakon. Taki naredbi pritrđiti so se obotavljali tudi nekateri gg. ministri, a končno je baje obveljala zahteva ministra za socialno politiko, bivšega načelnika radikalnega kluba, ki je v tej lastnosti z vso vehemenco pobijal nepotrebnost stanovanjskega zakona. A pri nas poslanci mislijo drugače v lastnosti poslanca, kakor v lastnosti ministra. Povdarjamo odkrito, da so bili vsi pravniški krogi v državi edini v tem, da je izključeno vsako podaljšanje stanovanjskega zakona in, da je treba delati na sporazum med najemniki in posestniki. S to mislijo se je bila sprijaznila tudi vže večina najemnikov in bi bilo šlo vse gladko ter brez velikega hrušča, če bi minister za socialno politiko radi volilnih kroglic ne bil čutil potrebe gaziti ustavo in izdati začasno stanovanjsko naredbo, s katero se hišnim posestnikom jemlje pravice, ki so jim po Ustavi zajamčene. Toda volitve v skupščino so gg. ministrom več, kakor v Ustavi zajamčena svoboda lastnine.

Da na najslovesnejši in odločnejši način protestiramo proti tej vladni nakani, s katero so se teplati vsi čuti pravičnosti in prava, ter da na veliki manifestaciji vladi povemo, da take naredbe nikakor ne priznamo in nas k temu priznanju nihče siliti ne more, zato sklicujemo proti temu nasilju

velik protestni shod,

ki se vrši na praznik sv. Štefana dne 26. decembra 1924 ob pol 1/2 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani z dnevnim redom:

1. Poročilo o sedanjem stanju stanovanjskega vprašanja.

2. Protest proti naredbi ministra za socialno politiko, s katero se podaljšuje stanovanjski zakon do 1. maja 1925.

3. Protest proti nastopanju nekaterih najemniških strokovnih organizacij.

4. Protest proti obnašanju nekaterih zastopnikov najemnikov na zadnji stanovanjski anketi.

5. Protest proti načinu kako ministristvo izdeluje važne zakone.

6. Navodilo hišnim posestnikom, kako jim je postopati po 1. januarju 1925.

7. Protest proti 30% državnemu pribitku na hišno - najemniški davek ter o previsokio bremenitvi v Sloveniji v obče.

8. Razgovor o dimnikarskih delih ter zahteva po odpravi razdelitvi mesta Ljubljane na ometalne okraje.

9. Zahteva po popolni napravi davčnih plačilnih nalogov.

10. Slučajnosti.

Pridite na ta protestni shod vsi hišni in zemljiški posestniki ljubljanski, okoliški ter iz vseh mest in krajev Slovenije! Agitirajte pri vseh hišnih posestnikih, če so organizirani ali ne, da pridejo na ta shod. Le ogromna udeležba bo dosegla uspeh. — Če ne pridemo vsi in ne protestiramo, nam bo gorje! Kdor izmed hišnih posestnikov ima le trohico razuma, mora sprevideti, da le v skupnem nastopu nas vseh posestnikov, je naša rešitev. Vsako drobljenje moči pa nam utegne samo škodovati. Le če vsi nastopimo in pokažemo, da nas je na tisoče, potem bo vlada z nami računala in si dobro premislila, kaj bo ukrenila proti nam. Gre nam za vse, za našo lastnino, torej vsi na shod!

Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Izjava, pomisleki in predlogi k načrtu novega stanovan. zakona.

Člen 1. Razločka med velikimi in malimi trgovci in obrtniki ni mogoče napraviti in bo hotel vsak trgovec in obrtnik, najsibo tudi dobro situiran, veljati za malega trgovca in obrtnika. V tem členu je treba natanko določiti, kateri trgovci in obrtniki so mali, ker drugače se bodo sem prišteli vsi gostilničarji in kavarnarji. Marsikak na zunaj velik trgovec ima radi denarne krize manjše dohodke, kakor pa mali obrtnik ali trgovec, ki v malem prostoru dela imenitne kupčije. Utegne priti tako daleč, da bi se sem prištelo tudi advokate, kakor se je to pri nas zahtevalo. V tem členu ni potreba delati nikakega razločka med velikimi in malimi trgovci, ker imajo vsi take dohodke, da lahko plačajo najemnino, ki jo bo v primernem znesku zahteval hišni gospodar.

Člen 2. Od vseh omejitev je treba izuzeti tudi poslopja po zdraviliščih, kopalniščih in letoviščih, ker se v tem pogledu dotičnim lastnikom godi velika krivica, ker ne morejo svojih stanovanj oddati v najem, za katera so bila prvotno določena. Dotični najemniki pa bodo zamogli brez težav dobiti stanovanja drugod po deželi. Tudi v splošnem gospodarskem oziru je oprostitev navedenih krajev velikega pomena, ker se ravno radi stanovanjskega zakona ne more razviti v polnem obsegu tujski promet. Nadalje so od omejitve izuzeta tudi vsa poslopja, ki obsegajo samo dva stanovanja, da se na ta način prične likvidacija stanovanjskega vprašanja vsaj za male posestnike.

Člen 3. S tem členom se hoče pokrajnam odnosno dotičnim hišnim posestnikom izven Srbije napraviti velikansko krivico, ki jo je treba vsekakor popraviti. Ni zadosti, da se je nam Prečanom že pri za-

menjavi krone v dinar vzelo tri četrtine gotovine, da se je nadalje odbilo 20 odstotkov pri žigosanju, sedaj pride še ministristvo za socialno politiko in predlaga, da naj bodo najemnine pri nas za polovico manjše kakor v Srbiji. Ustava določa, da imamo vsi državljani enakopravnost, toraj ni mogoče delati pri najemninah razločka, da bi bili Prečani državljani druge vrste. Uradniki v Srbiji kakor v ostali državi imajo povsod jednake plače in stanarine in bi bilo nedopustno, da bi uradnik v Ljubljani ali Zagrebu plačeval polovico manjšo stanarino kakor v Beogradu. Če bi obveljalo to določilo, bi hoteli vsi Srbijanski uradniki se preseliti v Prečanske kraje. Tako odločno kakor opravičeno zahtevamo, da se ta razloček brezpogojno odpravlj in določi jednako najemnino za celo državo.

Člen 4. Člen 4. je pomanjkljiv, ker semkaj prišteva vse državne uradnike, častnike in privatne nameščence.

V zakon treba postaviti, da plačajo višjo najemnino vsi oni, ki imajo večje dohodke ali pa zasebno premoženje, bodisi ali sami ali pa osebe, ki stanujejo z njim skupno in najsibodo osebe tudi družinski člani.

Člen 5. Znesek 200.000 Din za one najemnike, ki bi bili izven zaščite je vsekakor mnogo previsok, ker s tem bi pri nas ne bil izven zaščite prav noben najemnik, ker bi se nobenemu ne moglo dokazati, da ima letnih dohodkov preko 200.000 dinarjev. Od zaščite izuzeti naj bodo vsi oni, ki imajo več kakor 60.000 dinarjev letnih dohodkov ali pa razpolagajo z imovino 1.500.000 Din, kakor je bilo določeno sedaj v dosedanem zakonu.

Člen 6. Ako se stanovanje izprazni in hoče dotično stanovanje dobiti slabejše situirani najemnik, mora plačevati isto najemnino.

Člen 7 bo povzročil hišnim posestnikom mnogo neprilik in bo dovedel do neštetihi procesov. Ako bi ta člen obveljal v predlaganem smislu, potem bo vsak najemnik zahteval, da mu mora hišni posestnik staro peč ali štedilnik nadomestiti z novim, napraviti nova tla, stene slikati, beliti kuhinjo in pleskati vrata in okna. Vže sedaj večina najemnikom niso vžeč dosedanja stanovanja, hočejo razna popravila, ki jih pa hišni posestnik s sedanjimi ali pa s predlaganimi najemninami ne more napraviti. To določilo se mora vsekakor črtati, ker drugače se bode dobro razmerje hišnega gospodarja in najemnikov še izdatno poslabšalo.

V ta člen pa je treba sprejeti novo določilo, da imajo najemniki razen določenih najemnin plačevati stroške za reparature, katera plačila niso podvržena obdačenju. Taka določila imajo stanovanjski zakoni na Češkem, v Nemški Avstriji in drugod in so neobhodno potrebna.

Člen 8. Odpovedni razlogi v tem členu so vsekakor nezadostni, premali in bi še nadalje hišni posestniki bili popolnoma prepuščeni dosedanji brezpravnosti, če bi obveljal načrt tega člena. Iz stanovanja bi se ne moglo odpraviti nití tatov, roparjev,

onih, ki vrše nemoralno življenje v stanovanju. Po tem določili bi lahko iz stanovanja najemnik delal velik dobiček in uganjal stvari, ki bi vzbujale nevoljo vseh sostanovalcev. Predlagamo, da se ta člen razširi s predlogi kakor jih zahtevamo v prilogi pod (Preulagano 18 raznih razlogov za odpovedi.)

Vsi stanovanjski zakoni drugih držav imajo za odpoved jednake vzroke in pomeni sedajni načrt stanovanjskega zakona le veliko krivico za vse hišne posestnike, ker bi bil ta zakon gotovo najslabši. Prosimo, da se vsi predlagani odpovedni razlogi sprejmejo v novi zakon.

Izpustiti se mora določilo, da ima dotičnik, ki je kupil hišo po 1. novembru 1918 se izseliti šele po poldrugem letu od dneva pravomočnosti rešitve. S tem določilom se dela velika krivica posestnikom, zlasti v onih krajih kakor Mariboru, Celju, Ptuj in tudi v Ljubljani, ko bi se marsikak Nemeč rad izselil in prodal hišo kakemu Jugoslovancu. Ker pa proces traja navadno vsaj jedno leto, bo poteklo gotovo tri leta predno bi se tak lastnik zamogel preseliti v svojo hišo. Nadalje mora izustati beseda neobhodno, ker če ostane ta beseda, potem bo pri naših razmerah odpoved vsak hišni posestnik izgubil, ker bo sodišče vedno enostavno skoro v vseh slučajih odločilo, da ni neobhodno potrebno, če se lastnik preseli v svojo hišo.

Člen 10. Stanovanje v poslovne lokale se sme preurediti z dovoljenjem dotičnega županstva. To je vsekakor treba spremeniti, ker je v več slučajih neobhodno potrebno.

Člen 12. Zamenjava stanovanj se sme vršiti samo z dovoljenjem hišnega gospodarja in ne splošno kakor je predvideno v tem členu. Če bi se zamenjava vršila brez dovoljenja hišnega gospodarja, potem bo nastalo v tem pogledu nešteto prepisov in sovraštv in hišni posestnik bi s tem določilom postal popolnoma brezpraven.

Člen 13. Izpraznjena stanovanja oddaja hišni lastnik sam in sicer osebam, ki so v dotičnem kraju do stanovanja opravilene, za kar zadostuje do stanovanja dotične občine legitimacija. Hišni gospodar pa mora to oddajo v 14 dneh naznaniti stanovanjski oblasti, drugače razpolaga s stanovanjem oblastvo samo.

Državni uradniki kakor tudi samoupravniki kakor tudi častniki nikakor ne smejo imeti še nadalje predpravo pred drugi najemniki, ki so ravno tako potrebni kakor razni obrtniki in drugi domačini, drugimi najemniki, ker bi na ta način ne prišli še 10 let do potrebnih stanovanj. Državni uradniki imajo itak že vsi stanovanja in v sedanjem času se novi uradniki itak ne nameščajo, temveč večinoma še reducirajo. Iz tega člena je treba tudi izuzeti določilo pod c), da se stanovanja dodeljujejo uradnikom, ki stanujejo dosej v povsem nehigijenskih stanovanjih. S tem predpisom bi vsa boljša izpraznjena stanovanja dobili samo uradniki in častniki. vsi drugi meščani pa bi polagoma prišli v najslabša stanovanja. To je velika krivica za hišne posestnike in ravnatoko za večino najemnikov.

Člen 14. Vse odpovedi se imajo mesto pri rednih sodiščih vršiti pri nas pri upravnih oblastih in ne pri rednih sodiščih, ker upravna oblastva bolje poznajo razmere in odpovedi ne peljejo do tako dragih procesov kakor pri sodiščih.

Člen 16. Kazen do 50.000 Din je mnogo previsoka in jo je izdatno znižati.

Splošne pripombe:

V načrtu je pomanjkljivo, da pri oblastvih bodisi pri prvi ali drugi inštanci ni določeno, da morajo biti kot zastopniki vedno hišni posestniki, kakor jih predlagajo dotične organizacije. To pravico smo

imeli hišni posestniki po vseh dosedanjih stanovanjskih zakonih in naredbah in bi bilo vnebovpijoča krivica, da bi se to vse kar naenkrat odpravilo in vsa posla izročilo oblastvim samim brez potrebnega sodelovanja hišnih lastnikov. Ta naša zahteva se mora brezpogojno sprejeti v nov stanovanjski zakon.

V zakonu pogrešamo tudi določilo glede podnajema kakor ga je imel dosejani stanovanjski zakon in pravilnik. V zakon je treba sprejeti nov člen, ki določa, da hišni posestnik dobiva od v podnajem oddanih praznih mesečnih sob 50%, od mebliranih pa 30%. Ako pa ima dotična soba poseben uhod, da potem z dotično sobo lahko razpolaga hišni gospodar sam. Mesečno sobo ima vsakdo pravico odpovedati na 14 dni, najsi bo hišni gospodar ali pa najemnik.

Glavna zveza hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu je proti načrtu stanovanjskega zakona napravila sledeči

protest

V odgovoru na pismo, s katerim ste nam izvolili poslati na mišljenje nov projekt stanovanjskega zakona, čast nam je, gospod minister, takoj izjaviti žalostno konstatacijo, da smo ta projekt prejeli z največjim prestrašenjem. Namesto, da se zlo stanje, katero je uvedel stanovanjski zakon, poboljša, se še pohujšuje. Stanovanjski zakon, ki je doslej veljal, bil je krivičen za hišne lastnike. Tako:

1. Stanovanjski zakon je posledica vojne. To je breme, katero je imelo nositi celo društvo — država. Medtem pa je stanovanjski zakon celo to breme navalil na hišne lastnike.

2. Stanovanjski zakon je proglasil zaščito slabelijih. Ali se je to izprevrilo v zlorabo ter se je dosejaj smatralo, da je hišni lastnik vedno ekonomsko močnejši, najemnik pa ekonomsko slabejši, pa naj je imel najemnik tudi milijone, hišni lastnik pa samo stan ali dva, od katerih je pred vojno živel, sedaj pa niti hiše ni mogel obdržati in plačati davke.

3. Stanovanjski zakon je ustvaril neko novo pravo nepremičnosti za najemnika, ki je sedel pred vojno v stanovanju. Ta najemniška nepremičnost se je izprevrila v krivico, ker je določeno, da on ne plačuje stanovanja po sedanji vrednosti denarja in po draginji potrebsčin, marveč brez ozira na njegovo gospodarsko stanje mu je odredjena ničevna najemščina v taki meri, da so slabši hišni lastniki izgubili svoje imetje in postali »brezkučniki« (brezdomovci). To potrjujejo tudi sami najemniki, ker pravijo, da je propadlo 3000 stanovanj vsled nepopravljanja.

4. Posestniku ni bila celo niti priznana pravica, da sedi v svoji hiši in ako ima hišo, moral se je potikati po tujih nezdravih hišah — uničujoč na tak način svojo rodbino. Dalje hišni lastnik ni imel pravice, da svoja stanovanja odstopi svojim hčeram, sinovom, bratom in sestram, kar je velika krivica, ki je povzročila ogromno ogorčenje v meščanstvu.

5. Ustvarjena nepremičnost po stanovanjskem zakonu je naredila in dala povod za mnoge spopade, tako da je nastala ogromna mržnja med meščani in je prišlo do krvi in drugih neprijetnosti in je s tem samim zakonom povečan kriminalitet, namesto da se zmanjšuje.

6. Dogajalo se je često, da je najemnik težko poškodoval hišnega lastnika in je bil zato obsojen, a tudi take stvari niso bile dovolj vzroka za izselitev najemnika. Dočim je v Čehoslovaški samo za žalitev ali nedostojno ponašanje napram hišnemu lastniku, njegovi rodbini ali komurkoli, ki

s hišnim lastnikom v hiši stanuje, najemnik izgubil stanovanje.

7. Ugotovljeno je, da so mnogi najemniki bili napravili iz stanovanja javne — kuplarije, pa tudi poleg širenja nemoralnosti ni bilo to vzrok za izselitev.

8. Mnoge hiše so ruinirane vsled porabljanja za to, za kar niso bile namenjene. Parketirane sobe se rabijo za kuhinje, drva se cepijo na parketih, pa tudi to ni bilo dovolj za odpoved.

9. S stanovanjskim zakonom je ustanovljena visoka taksa za spore pri stanovanjskih oblastih, kar je siromašnim hišnim lastnikom onemogočilo, da pridejo do svojih pravic.

10. Tožba pri stanovanjskih oblasteh je bila zavisna od plačanega davka, kar je večinoma zadelo siromašnješe hišne lastnike, ker vsled pomanjkanja novcev za najnujnejše potrebsčine nikoli niso mogli priti do zastopanja svojih pravic. To je ena najkrivičnejših naredb v stanovanjskem zakonu. Medtem se pa od najemnika ne zahteva plačanja davka, nego samo od hišnega lastnika.

11. Stanovanjski zakon je sankcioniral v stanovanjskih odborih tako korupcijo, kakršna se ne pomni v naši državi. Odtod se je razširila korupcija po celi državi.

12. S stanovanjskim zakonom se je za branilo svobodno pogajanje za glavni zakup (najem), svobodno je pa bilo pogajanje za podnajem. Tako je prišlo do neverjetno krivičnih nasprotij. Za celo hišo treh sob je bila cena 300 Din mesečno, a najemnik je oddajal eno sobo za en ali dva tisočaka dinarjev. Kje je tukaj morala?

13. S stanovanji in z lokali je bila odprta najnemoralnejša trgovina. Plačalo se je za odstop stanovanja ali lokala čestokrat toliko, kolikor je vse poslopje s stavbiščem vred vredno. Vse se je to vršilo brez vprašanja hišnega lastnika.

14. A kar je najhujše, mali hišni posestniki, ostareli trgovci, obrtniki in uradniki, žene in otroci tistih, katerih hranitelji so pomrli, žene in otroci padlih v vojni, naravnost so izročeni lakoti, dočim so se najemniki, ki so imeli po nekoliko desetih tisočev dinarjev dohodkov, šopirili z besedami: »Zakon nas štiti«, kar je podalo najgršo sliko ter predstavilo ves narod kot barbarski.

15. V onih delih naše domovine, ki so bili pod Avstro-Ogrsko krona ni bila izenačena z dinarjem, a to je bilo v toliko meri krivično, da se je moglo reči, da posestnik v teh krajih ni dobil nikake najemščine od svojega imetja. Tako mu je za eno stanovanje, ki je veljalo pred vojno, 100 kron, povišana najemščina na 400 kron, a 400 kron je sedaj vrednih le 100 dinarjev, a 100 sedanjih dinarjev je vrednih le 3 ali 4 ali 5 dinarjev predvojnih ter je na tak način najemščina v teh krajih padla za tridesetkrat izpod predvojne najemščine.

V teh krajih je prišlo do žalostnih rezultatov, da se za posestvo plačuje več davkov, nego se prejemale najemščine.

To je bilo za Vojvodino, Bosno in Hercegovino, Dalmacijo, Hrvatsko in za Slovenijo pa je še danes tako.

To je, gospod minister, samo blede slika onih krivic, ki so se godile proti hišnim lastnikom, a sedaj naj preidemo na zakon, ki ste ga Vi pripravili, da uničite popolnoma privatno lastnino.

Stanovanjski zakon, ki nam je poslan za pripomnje, sankcionira pri nas komunizem. On ruši naše domove in spravlja v obup mnogobrojne rodbine.

Novi stanovanjski zakon opravičuje ono mišljenje, ki se je doslej širilo, da je ministrstvo socijalne politike zbirališče in zavetišče komunistov.

Mi bodemo iznesli vse one strahote, ki jih Vi, gospod minister, popravljate, da jih uzakonite.

Stanovanjska anketa.

Jasno besedilo do konca leta 1924. veljavnega stanovanjskega zakona je dovedlo merodajne faktorje v Sloveniji, med njimi seveda vse pravnike do nelzpodbitnega dejstva, da po 1. januarju 1925 preneha vsaka zaščita najemnikov. Ker pa je sedaj razpuščena Narodna skupščina, ki bi edina zamogla v kaki obliki podaljšati sedanji stanovanjski zakon, se je na merodajnem mestu sprožila misel, da bi se skušal doseči sporazum med hišnimi posestniki in najemniki ter bi se na ta način izognili neštetim sporom. Naša Zveza je stavila pogoje, pod katerimi bi bila pripravljena sodelovati na dotični anketi, ki jo je veliki župan ljubljanske oblasti sklical za dan 6. decembra 1924 ob pol 9. uri v knjižnični dvorani pokrajinske uprave. Ankete so se udeležili: imenom vlade načelnik oddelka za socialno politiko dr. Goršič, ki je tudi predsedoval; za mestno občino ljubljansko dr. Puc in komisar Svetel, za mariborsko občino župan Viktor Grčar, za celjsko občino ravnatelj Ivo Šubic, za ptujsko občino podžupan Segula, dva zastopnika višjega deželnega sodišča, za trgovsko zbornico Fr. Stare in tajnik dr. Pretner, za Zvezo industrijalcev ing. Milan Šuklje, za Zvezo javnih nameščencev in upokojencev predsednik Lilleg in tajnik Bekš, za Pokrajinsko udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev Ciril Zupan in Leopold Jug ter za Zvezo društev privatnih nameščencev predsednik Urbančič in Golmajer, društvo stanovanjskih najemnikov se ankete ni udeležilo, Zvezo društev hišnih posestnikov za Slovenijo je zastopal predsednik Frelih, društvo hišnih posestnikov v Ljubljani dr. Regali in M. Hrovatin ter so nadalje zastopali društva hišnih posestnikov in sicer: za Celje: Rebek, Maribor: pred. Glaser in Barta, Studenci: Ullrich, Ptuj: Čuček in Kranjec, Ormož: Veselič, Kranj: Rebolj, Jesenice: Pečnik in Bruner, Tržič: Peharc, Kamnik: dvorni svetnik dr. Ivo Šubelj, Trbovlje: Omerzu, Sevnica: Kozinc, Brežice: Presker, Novo mesto: Kalčič, Črnomelj: Müller in Radovljica: Fürsager.

Anketo je otvoril načelnik dr. Goršič, ki je pojasnil, da nastopi s 1. januarjem 1925 popolna prostost glede najemnine in zakupnih predmetov. Povdarja pri tem na dalekosežne posledice, ki prete, dokler ne poseže vmes nova skupščina z morebitnim novim zakonom, radi česar je vlada sprožila željo, da naj se izberejo potrebni podatki za regulacijo odnošajev, zasnovani sporazumno med obema strankama. Ljubljanski veliki župan dr. Baltič je stopil v stike z dr. Babnikom, da se gremij višjega sodišča bavi s študiranjem stanovanjskega vprašanja, ki pa je kompetentno samo v tem pogledu, da bi se lahko sedaj veljavni selilni roki razširili, odnosno spremenili. Prosi hišne posestnike, naj se nikar ne pre nagljo z odpovedmi in povišanjem najemnine in jih opozarja, naj pristanejo na gotove minimalne pogoje. Nato je prečital pismo društva hišnih najemnikov, ki a priori odklanja sodelovanje na anketi, češ, da je vezano na resolucije društva hišnih najemnikov.

Predsednik Pokrajinske zveze društva hišnih posestnikov Ivan Frelih je najprej podal načelno izjavo, s katero odklanja imenom hišnih posestnikov vsak nov zakon, kakor tudi ev. novo naredbo in zahteva popolno likvidacijo stanovanjskega vprašanja. Razpravlja o postanku sedanjega stanovanjskega zakona, ki je bil sprejet v zakonodajnem odboru Narodne skupščine kot kompromisni stanovanjski zakon in je takratni minister za socialno politiko dr. Kukovec s svojim podpisom odkrito povedal, da je to zadnji stanovanjski zakon, ki ga je podpisal minister, ki ga je zamogla sprejeti Narodna skupščina in da imajo

sedaj najemniki 3 leta časa, da se pobotajo s posestniki ali pa si preskrbijo druga stanovanja. Mesto, da bi se skušalo doseči sporazum s posestniki, pa se je v vsem času samo proti njim ščuvalo, se ni hotelo priznati primernih najemnin, država je naseljevala po privatnih hišah nešteto uradov, kar je stanovanjsko bedo povečalo, za kar pa ne morejo biti odgovorni hišni posestniki. Država je kupovala stare hiše in metala najemnike na cesto, kar niso napravili hišni posestniki. Z raznimi premeščeni in opokojitvami državnih uradnikov se je nadalje umetno širila stanovanjska beda, ljudje neopravičeno silijo v mesta, mesto da bi ostali na deželi, kjer je primerno še dosti stanovanj in zaslužka. Mestna občina ne more skrbeti za stanovanje onih ljudi, ki niso domačini, za državne uradnike pa naj poskrbi država sama. V prvi vrsti pa je treba omejiti priseljevanje ljudstva iz dežele, s čemur se največ škoduje našemu kmetškemu stanu, ki kmalu ne bo zamogel dobiti niti potrebnih delavcev. Kritizira postopanje nekaterih stanovanjskih oblastev, ki niso cele dve ali tri leta rešili stanovanjskih sporov, s čemur se hišnim posestnikom po krivdi dotičnih uradnikov je zgodila velika krivica. Krivice so se povečale še z veliko prenizkimi stanarinami, ki so najnižje in neprimerne v Sloveniji in so se v drugih pokrajinah na podlagi istega stanovanjskega zakona priznavale veliko večje najemnine. Marsikdo ima preveliko stanovanje, nekaterim se nakazujejo prevelika stanovanja in to na škodo večjim družinam in s tem stanovanjski bedi. Hišni posestniki so bili vedno za sporazum, ne pa najemniki, ki so se prav slučajno vsedli v sedanja stanovanja in hočejo še nadalje brezplačno stanovati, ker večina sedanjih najemnin v Sloveniji je tako nizka, da se lahko govori o brezplačnem prebivanju v stanovanjih. Velika krivica se godi hišnim posestnikom z oddajanjem posameznih sob v podnajem in pri tem delajo najemniki ogromne dobičke, ne plačajo nobenega davka in lahko trdim, da tri četrtine ljubljanskih najemnikov brezplačno stanuje, ker dobijo za eno mesečno sobo mnogo več kot plačajo za stanovanje treh ali štirih sob. So slučajji, ko najemnik brezplačno stanuje in napravi pri eni sobi do 30.000 K dobička na leto. Hišni posestniki smo tekom 7 let toliko trpeli, da se mora naš položaj v materijelnem in pravnem oziru znatno izpremeniti. Končno je opozarjal na neizpodbitna dejstva, da imajo ljudje dandanes, razen državnih uradnikov, denar za vse mogoče stvari samo za stanovanje ne. Uganja se največji lus, posečajo neštete veselice, obiskujejo kino in druge zabave, ko pa pride hišni lastnik s povišanjem stanarin, takrat pa ni več denarja, to pa seveda radi stanovanjskega zakona, ki je dajal najemnikom tako potuho. Končno izjavlja, da hišni lastniki uvidevajo potrebo sporazuma in so pripravljene za to popustiti do mej, ki bi bile za njih sploh mogoče, kar velja zlasti za državne uradnike.

Dr. Puc izjavi kot predsednik ljubljanskega gerentskega sveta svoje obžalovanje, da društvo hišnih najemnikov ni zastopano na anketi, zato smatra za potrebno, da on spregovori v zaščito v interesu ljubljanskih najemnikov. Po njegovem mnenju je treba v prvi vrsti urediti to važno vprašanje za prihodnjo dobo 4 mesecev, ki nas loči od rednega delovanja skupščine. Stanje, ki nastane z novim letom z odpravo zaščite najemnikom mora le še povečati stanovanjsko bedo in spraviti zlasti večja mesta v položaj, iz katerega bo težko najti izhod. Zato smatra za neobhodno potrebno, da se podaljšajo odpovedni roki, da bo mogoč prehod v normalno gospodarsko gibanje. Zato naj bi se izvrševale odpovedi samo 1. maja in 1. novembra na 6 mesecev. Kar

se tiče najemnine je na vsak način potreben med obema strankama pošten sporazum. Demagogija ne sme igrati tu nobene vloge in tudi nič ne pomaga. Apelira na hišne posestnike, naj se glede poviškov ozirajo na razmere posameznikov in ne grejo preko meje. Zahteva društvo hišnih najemnikov, naj država zgradi za vsakega državljana stanovanje, je teoretična zahteva, popolnoma demagogiškega značaja. Tega se mora zavedati tudi društvo najemnikov, ki se iz neumljivih razlogov ankete ni udeležilo, čeprav je predsednik to obljubil.

Mariborski župan Grčar se pridružuje izvajanju zastopnika ljubljanske občine, naglašujoč, da je treba najti izhod iz 4 mesečnega ex lex stanja. Likvidacija sedanjega stanja je potrebna, ker mora priti spoznanje, da je sporazum med obema strankama edino pravo izhodišče za pošteno ureditev tega socialnega vprašanja. Nikdo pa ne sme izrabljati novega položaja, da ne bo oblast primorana poseči vmes. Povišanje naj se določi stopnjema, stanovanjska oblastva pa naj se odpravijo, ker ima ž njimi mestna občina samo stroške. Imenom Pokrajinskega udruženja jug. soc. železničarjev poda zastopnik Jug izjavo, da je organizacija sklenila predlagati podaljšanje stanovanjskega zakona.

Zastopnik Zveze društev privatnih nameščencev Golmajer je za izdajo prehodne naredbe, s katero naj se zaščiti interesi najemnikov. Hišnim posestnikom naj se dajo koncesije glede višine najemnin, v ostalem naj se s to naredbo še nadalje zaščiti najemniki kakor dosedaj. Predsednik zveze javnih nameščencev nadupravitelj Lilleg uvideva v polni meri krivico, ki se je zgodila hišnim gospodarjem z utesnitvijo njihovih pravic, opozarja pa, da je gmotno stanje najemnikov še mnogo težje. Nadalje želi, da se hišni posestniki izjavijo, v koliko nameravajo povišati najemnino in ali so pripravljene delati razliko med posamezniki. Za javne nameščence pa naj ostanejo dosedanje razmere do novega zakona. Takrat naj se regulira tudi hišno najemninski davek, ki močno teži hišne posestnike.

Načelnik dr. Goršič prosi nato zvezo hišnih posestnikov naj naznani svoje minimalne pogoje in odredi kratek odmor. Po odmoru je predsednik Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo I. Frelih podal sledeče:

Predloge Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo

sprejete na seji delegatov dne 5. decembra 1924 v Ljubljani.

Zveza se udeleži ankete pri velikem županu ljubljanske oblasti dne 6. decembra ter stavi pri tem sledeče minimalne zahteve:

a) O podaljšanju stanovanjskega zakona ni govora, ker je zato kompetentna edinole narodna skupščina, ki je sedaj razpuščena in za podaljšanje ni nobenega povoda, ker so postale sedaj normalne razmere, kar more veljati tudi za hišne posestnike;

b) hišni posestniki so pripravljene napraviti sporazum z najemniki in obdržati sedanje najemnike pod sledečimi pogoji:

Vsi poslovni lokali so prosti vsake zaščite, se smejo poljubno odpovedovati, vendar pa prevzamejo odgovornost vplivati na svoje posestnike, da bo najemnina povprečno odgovorjala zlati pariteti najemnine iz l. 1914. K poslovnim lokalom spadajo vsi državni uradi, zasebne pisarne, odvetniške, notarske pisarne, prostori za zdravnike in sploh vse one sobe, kjer

se razen stanovanja izvršuje še kak poklic. Samo v posebnih slučajih bi se smela zahtevati višja najemnina od zlate paritete.

(Dalje prih.)

Razno.

Vesele praznike in srečno novo leto voščimo vsem hišnim posestnikom v Sloveniji z iskreno željo in upanjem, da se naše krivično stanje v letu 1925. gotovo obrne na bolje. — Uredn. »Mojega doma«.

Napovedi za dohodnino za leto 1925 je vložiti do konca januarja 1925. pri pri-

stojnih davčnih oblastvih. Natančna navodila za sestavo teh napovedi bomo priobčili v prihodnji številki.

Postopanje hišnih posestnikov od 1. januarja 1925. Smernice, po katerih se je ravnati hišnim posestnikom od 1. januarja 1925 bomo določili na protestnem shodu 26. t. m. v Ljubljani ter bomo ta navodila priobčili v prihodnji številki »Mojega doma«, ki izide začetkom januarja 1925.

Popravek. V zadnji številki »Mojega doma« smo priobčili članek »Ali in to pravica«, ter smo omenjali, da je mest. davčni

urad stanovanjskemu sodišču napačno poročal. To popravljamo v toliko, da je to napravil davčni urad za ljubljansko okoličje.

Občni zbor društva hišnih posestnikov za Jesenice, Javornik in okolico se vrši dne 4. januarja 1925 ob 2. uri popoldne v restavracijskih prostorih ga. Tancarja na Jesenicah. Na tem shodu se bo tudi protestiralo proti podaljšanju stanovanjskega zakona, ter bo o stanovanjskem vprašanju, kakor o drugih stanovskih zadevah poročal zvezin predsednik g. Prelih iz Ljubljane.

V vseh žpecerijskih trgovinah se dobi

JUHAN

najboljši pridatek hrani!

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in na Brdu,

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošijeta takoj popis in ponudba!

Miklošičeva cesta št. 13

Tehn. Ing.

dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir in mestni stavbenik.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za visoke stavbe, arhitekturo, vodne, betonske in železobetonske zgradbe.

Ljubljana, Na Mirju.
Projektiranje ter izvršitev vseh stavb po najkulantnejših pogojih.

Vsem cenjenim hišnim posestnikom v Mariboru in okolici se najljudneje priporoča

Ferdinand Ferš

pokrivaški mojster

STUDENCI pri MARIBORU,
Cankarjeva ulica 9.

za vsa popravila opekinih, škrljastih in lepenkinih streh.

Proračuni gratis.

Konkurenčne cene.

Točna in solidna postrežba.

Generalni zastop

vzajemne zavarovalne banke

„SLAVIJE“ v Ljubljani

sprejema zavarovanja proti požaru, vlomu in zavarovanja na doživetje in smrt.

Rezervni fond: K 125.000.000,
Letna vplačana premija K 55.000.000.

Vsa pojasnila daje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposka ul. 12, v lastni hiši.

Renomirana tvrdka

JOSIP JUG

pleskar in ličar

v Ljubljani,

Rimska cesta št. 16

se priporoča gg. hišnim posestnikom za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvrši po zmerni ceni in v najkrajšem času.

Oddelek za sobo- in črkoslikarstvo:
Moste-Ljubljana, Zaloška cesta št. 67.

Lovro Pičman

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo, kritje lesno-cementnih streh, prevzemajo se vsa v to stroko spadajoča dela koncesionirano vodovodno inštalacijsko podjetje, izvrševanje vsakovrstnih toplih kopalnih naprav. Napeljava strelovodov.

Ljubljana
Strellška ulica 29

Telefon št. 911.

Kavarna in gostilna

„LEON“

Ljubljana, Rolodvorska št. 29

se priporoča zlasti potnikom z dežele, ki prihajajo s prvim vlakom, oziroma odhajajo z večernim vlakom osobito lovcem in hribolazcem. — Izvrstna vina. — Izborna kuhinja. Prijetna zabava. Točna postrežba. Zmerne cene.

Z velespoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik

Vodovodni instalater,
klepar in krovec

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Polljanska cesta številka 8

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavica in rezervni zakladi okrog Din 60.000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptaj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.